

Nr 5.

Ankom till Riksdagens kansli den 18 mars 1911 kl. 2 e. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 5, med anledning af motion, nr 137, af herr Pettersson i Södertälje, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående nedsättning för skolungdom i visst fall af gällande biljettpriser vid lokaltrafik å statens järnvägar.

Uti en inom Andra kammaren väckt och till utskottet för behandling hänvisad motion, nr 137, hemställer herr *Pettersson* i Södertälje, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under öfvervägande, huruvida och i hvad mån nedsättning i gällande biljettpriser vid lokaltrafik å statens järnvägar må kunna beredas skolungdom vid regelbundna resor mellan skolan och hemmet».

Till stöd för denna sin hemställan anför motionären följande:

»Under de senaste åren har hos en del af städernas befolkning framträdtt en bestämd benägenhet att söka sig bostäder i kringliggande landsbygd. Särskildt har ett stort antal stadsbor utflyttat till de i städernas närhet befintliga järnvägsstationer för att bekvämt kunna komma in till sitt arbete i respektive städer. Denna utflyttningstendens, som hufvudsakligen torde vara tillfinnandes hos de i ekonomiskt hänseende svagare befolkningslagren, finner sin förklaring dels i nödvändigheten för dessa att, till följd af de alltmera stegrade hyrorna i städerna, söka sig billigare bostäder på landet, dels ock uti en önskan att genom familjens utflyttning till landet bereda barnen möjlighet att uppväxa i en hälsosammare och i alla afseenden mera sund omgifning än den, som städerna och särskildt

storstäderna erbjuda. Ifrågavarande sträfvan synes i viss mån redan hafva vunnit statsmakternas beaktande, i det en väsentlig del af statens verksamhet för egnahemsrörelsen underlättat ekonomiskt mindre väl situerade personers arbete för att förskaffa sig eget hem å landsbygden.

Emellertid föreligger för de till landet sålunda utflyttade, hvilka hafva sitt arbete förlagdt till städerna och därför äro nödgade att företaga dagliga resor mellan hemmet och staden, en stor och kännbar olägenhet i de dryga trafikafgifter, som de nödgas erlägga för resorna; och denna svårighet blir gifvetvis ännu mycket mera kännbar för familjer med barn i skolåldern, hvilka för sin skolgång också måste företaga dagliga resor till staden.

Ett exempel torde vara tillräckligt att visa, huru verkligt betungande dessa afgifter äro. För en person bosatt vid statsbanan, 25 kilometer utanför Stockholm, drager en årsbiljett å III klass till Stockholm en kostnad af 120 kronor. Har nu denna person exempelvis tre barn, som besöka skola i staden och af hvilka ingen är under 12 år och således berättigad till nedsättning i biljettpriset, uppgår kostnaden för hvart och ett af dessa till samma belopp som för fadern eller tillhopa 360 kronor. De oundgängliga resekostnaderna för familjen uppgå sålunda till icke mindre än 480 kronor, en summa som uppenbarligen icke blott uppväger utan också väsentligt öfverväger den lindring i bostadskostnad, som eljes kunde hafva vunnits genom flyttningen utanför staden. Också hafva dessa, särskildt för ekonomiskt mindre väl rustade personer, betungande trafikafgifter ej sällan haft till följd, att vederbörande sett sig nödsakade lämna sina å landet förvärfvade egna hem och därmed också det tillfälle till ett sundare och friskare lif, som dessa inneburit.

Vid sådant förhållande och med hänsyn till den obestridliga fördel som ligger däri, att tillfälle beredes så stora lager som möjligt af städernas befolkning att blifva delaktiga af landtlifvets fördelar, vill det synas som om en åtgärd från statsmakternas sida till lättande af nu omhandlade svårigheter vore välbetänkt.

I detta afseende har det syns mig, som om familjeförsörjarnes sträfvan att lämna sina barn god skolunderbyggnad vore framför allt värd att särskildt understödjas och att en sänkning af skolungdomens biljettpriser vid regelbunden lokaltrafik vore en af omständigheterna väl motiverad åtgärd. Den lättnad, som uppstode för familjeförsörjaren, därest biljettprisen vid dylik trafik så reglerades, att exempelvis all skolungdom finge åtnjuta den nedsättning med halfva biljettpriset, som nu gäller endast för barn under

12 år, skulle helt säkert vara ägnad att verksamt befordra det af mig här ofvan antydda syfte.»

Utskottet, som funnit, att de omständigheter, motionären här framhållit såsom underlättande ett återutflyttande till landet af städernas befolkning, äfven kunna hafva en stor betydelse för landtbefolkningen, har ansett den föreliggande frågan väl värd statsmakternas beaktande.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har emellertid ej kunnat förbise, att en sänkning i vissa fall af gällande biljettpris i enlighet med motionärens hemställan är af en viss ekonomisk betydelse, hvarför utskottet ansett sig böra inhämta yttrande i denna del från kungl. järnvägsstyrelsen, hvilket yttrande den 11 dennes inkommit till utskottet och är af följande lydelse:

»Till Konungen.

Genom ämbetsskrifvelse från civildepartementet den 17 innevarande månad har järnvägsstyrelsen underrättats, att Eders Kungl. Maj:t anbefallt styrelsen att till Eders Kungl. Maj:t inkomma med vissa upplysningar, som begärts i Riksdagens Andra kammares tillfälliga utskotts nr 3 härhos återgående skrifvelse. Till åtlydnad häraf får järnvägsstyrelsen i underdånighet anföra följande: En nöjaktig statistik öfver huru många af de hittills under viss tid till fullt pris sålda månadsbiljetterna, som blifvit utfärdade för skolungdom öfver 12 år, kan numera icke åvägbringas. Vid sådant förhållande kan styrelsen ej heller med siffror angifva, hvilket inflytande på statsbanornas afkastning en åtgärd skulle hafva, som afsåge utfärdandet för skolungdom af de i utskottets skrifvelse omnämnda års- resp. terminsbiljetterna. Då emellertid statens järnvägars hela inkomst af månadsbiljetter under år 1909 utgjort allenast 261,632 kronor, motsvarande blott 1.33 % af hela personbiljettinkomsten, torde ett medgifvande sådant som det af motionären föreslagna icke kunna medföra något afsevärdt inflytande på statsbanornas afkastning. Styrelsen tillåter sig i sammanhanget erinra, att Eders Kungl. Maj:t den 1 nästlidne december uppdragit åt kommittén för afgifvande af förslag till ny taxa för transporter af gods å statens järnvägar m. m. att afgifva yttrande, huruvida några ändringar jämväl i nu gällande afgiftsbestämmelser för transport af personer och resgods å nämnda järnvägar kunna befinnas vara af förhållandena påkallade, samt till Eders Kungl. Maj:t inkomma med det förslag,

som däraf må föranledas; och ämnar undertecknad Lundberg, som af Eders Kungl. Maj:t i nåder förordnats att vid behandling af förevarande fråga deltaga i kommitténs öfverläggningar och beslut, föranstalta, att det af motionären väckta förslaget tages i öfvervägande af kommittén. Stockholm den 23 februari 1911.

Underdånigst

F. W. H. Pegelow.

John Lundberg.

Af järnvägsstyrelsens yttrande framgår således, att en sänkning i biljettpriset i enlighet med motionärens hemställan väl låter sig göra, utan att denna sänkning kan anses komma att medföra något afsevärdt inflytande på statsbanornas afkastning.

Då emellertid den af Kungl. Maj:t tillsatta s. k. taxekommittén äfven fått i uppdrag att afgifva yttrande rörande huruvida äfven några ändringar i afgiftsbestämmelserna för personbefordran äro påkallade, och den af motionären väckta frågan därvid äfven kommer att upptagas till behandling, har utskottet ej kunnat finna skäl föreligga att på sätt motionären hemställt nu bringa frågan under Kungl. Maj:ts pröfning, hvarför utskottet hemställer,

att herr Petterssons i Södertelje föreliggande motion ej må till någon Andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 mars 1911.

På utskottets vägnar.

TH. FÜRST.

Herrar *Fleetwod* och *Räf* hafva anhållit få antecknadt, att de ej deltagit i detta ärendes behandling.